

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2019.03

УДК 343.01:378.4(477.83-25)] “178/20”

В.С. КАХНИЧ

Володимир Степанович Кахнич, кандидат юридичних наук, доцент Львівського національного університету імені Івана Франка*

ORCID: 0000-0003-1446-8386

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ КОНЦЕПЦІЇ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ АВСТРІЙСЬКОГО ПЕРІОДУ (1784–1867 РР.) ТА ЇХ ВПЛИВ НА СУЧАСНУ ПРАВОВУ ДОКТРИНУ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Сучасні процеси у напрямі євроінтеграції, що відбуваються в Україні, передбачають пошук шляхів утвердження в суспільстві цінностей демократії та правової держави. У цьому відношенні важливе значення мають юридична освіта і наука в Україні. Визнання юридичних цінностей полягає у виконанні досліджень державно-правових проблем та в підготовці висококваліфікованих кадрів для правоохоронних органів, державного апарату і викладацької роботи. Із наведених міркувань доцільним і актуальним видається висвітлення кримінально-правових концепцій у Львівському університеті австрійського періоду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі питання досліджуваної проблеми розглядалися в багатьох працях вітчизняних та іноземних вчених, зокрема, С. Стажинського, Л. Фінкеля, В.Т. Нора, Б.Й. Тищика, І.Й. Бойка, М.М. Кобилецького, А.В. Кольбенка, Т.Г. Андрусика, В.М. Бурдіна, В.М. Качмара, А. Редзика, М. Питера та ін. Водночас, не применшуючи внеску та значення цих та багатьох інших досліджень, зазначимо, що дискусійними залишається ще багато питань, які порушуються українськими та іноземними дослідниками, але щодо яких сторони мають власну думку.

Формулювання мети статті. Виходячи з цих міркувань, **мета** даної статті полягає у з'ясуванні змісту кримінально-правових концепцій Львівського університету в австрійський період і їх вплив на сучасну правову доктрину України, висвітленні тих методів та підходів, які застосовувались у період Австрії у Львівському університеті у кримінальних справах для вдосконалення національної правової доктрини права України.

Виклад основного матеріалу. Одним із найвідоміших та найдавніших університетів України та Східної Європи є Львівський університет. Етапи розвитку та становлення сучасної української юридичної науки й освіти пов'язані з виникненням юридичних факультетів. Тому становлення юридичного факультету Львівського університету безпосередньо пов'язане з європейською університетською традицією. Розвиток юридичної науки та освіти став складовою інтелектуального та матеріального поступу Європи, становлення її правової культури.

Відновлений австрійським імператором Йосипом II Львівський університет (його урочисте відкриття відбулося 16 листопада 1784 р.) складався з чотирьох факультетів – філософського, теологічного, юридичного та медичного¹.

Процес становлення та розвитку науки кримінального права у Львівському університеті бере свій початок також з 1784 р., коли юридичний факультет було виокремлено як окремий структурний підрозділ університету². Кримінальне право викладали на кафедрі природного права, права народів та інституції з 1784 до 1799 років. Кафедру тоді очолював австрійський професор Антоній Пфлегер. Кримінальне право читав професор, який був направлений з Відня на юридичний факультет Львівського університету та був його першим деканом, а пізніше і ректором у 1785–1786 і 1801–1802 рр., – Бальтазар Борзага³.

Одним із найвизначніших дослідників кримінального права у Львівському університеті в першій половині XIX ст. був Максиміліан Алоїз Фюгер фон Рехтборн. Вчений у своїй праці «Чи має особа, обвинувачена

© В.С. Кахнич, 2019

* *Volodymyr Kakhnych, Ph.D. in Law, Associate professor of Ivan Franko Lviv National University*

у скоєнні кримінального злочину на коронних землях Австрійської імперії, право на власного захисника»⁴ звертав увагу громадськості на захист прав людини та основоположних свобод. Згодом деякі міжнародні інституції відобразили ці ідеї у відповідних документах. Зокрема Рада Європи 4 листопада 1950 р. прийняла конвенцію «Про захист прав людини і основоположних свобод» (Україна цю конвенцію ратифікувала 17 липня 1997 р.), яка у своїй ст. 6 закріпила:

«1. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в зал засідань протягом усього судового розгляду або його частини в інтересах моралі, громадського порядку чи національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін, або – тією мірою, що визнана судом суворо необхідною, – коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя.

2. Кожен, кого було обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

a) бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього;

b) мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту;

c) захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або – за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника – одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя;

d) допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення;

e) якщо він не розуміє мови, яка використовується в суді, або не розмовляє нею, – одержувати безоплатну допомогу перекладача».

Також у ч. 1 ст. 20 кримінально-процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 р. визначено, що підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений має право на захист, який полягає у наданні йому можливості надати усні або письмові пояснення з приводу підозри чи обвинувачення, право збирати і подавати докази, брати особисту участь у кримінальному провадженні, користуватися правовою допомогою захисника, а також реалізовувати інші процесуальні права, передбачені згаданим кодексом.

Ці та інші нормативно-правові документи свідчать, що питання надання захисника було ще актуальне в першій половині XIX століття. Тому праця М. Фюгера була актуальною та популярною серед юристів і активно застосовувалась для практичних потреб.

Варто звернути увагу на постать відомого правника і державного діяча, професора, завідувача кафедри природного права, права народів і кримінального права, ректора Львівського університету в 1853–1854 рр., Едуарда Гербста. Він написав значну кількість підручників на основі своїх курсів лекцій з кримінального права та процесу, міжнародного права і філософії права, а саме: «Основні рішення цісарсько-королівського верховного та касаційного судів щодо суперечливих питань загального австрійського кримінального права», «Підручник із загального австрійського кримінального права», «Вступ до кримінально-процесуального права Австрії»⁵.

Після Е. Гербста кафедрою завідував професор Фрідріх Рульф – юрист, доктор права, професор, ректор Львівського університету в 1862–1863 і 1868–1869 роках. Ф. Рульф був відомий у правничих колах як автор праці «Австрійський кримінальний процес: із врахуванням судочинства касаційного суду»⁶.

Можемо побачити, що праці Е. Гербста і Ф. Рульфа були актуальними та цікавими серед юристів як у XIX ст. так і сьогодні. У практиці наших судів стояло багато завдань для вирішення питань, пов'язаних із захистом прав та інтересів осіб. Основними завданнями були та залишаються для судів належний і об'єктивний розгляд справи по суті. Тому праці цих професорів про касаційний розгляд справ свідчать, що суспільство пройшло тривалий і складний шлях для того, щоб ті, хто бажає захистити своє право у суді, могли це зробити. Досвід австрійської монархії Габсбургів, яким керувались професори Е. Гербст і Ф. Рульф, був важливим кроком для надання належної оцінки та розуміння проблем, які виникали тоді в суспільстві. Тому сьогодні наявна належно сформована судова система, яка перебуває у постійному вдосконаленні, але досвід, який ми отримуємо від наших науковців та дослідників, є неоціненним та мав би бути врахований для формування належної нормативної правової бази.

У 1867 р. було прийнято для Австрії важливий документ, а саме конституцію, яка відокремила цивільний процес від кримінального та дала поштовх для викладання і наукових пошуків у сфері кримінального судочинства. Така слушна позиція висловлена у праці «Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (1661–2016) за загальною редакцією професорів В.М. Бурдіна, В.Т. Нора та І.Й. Бойка.

На основі австрійської Конституції 1867 р. обирався і Галицький сейм, у приміщенні якого сьогодні знаходиться головний корпус Львівського національного університету імені Івана Франка (автономія Галичини була надана з 1869 р.). Управляв Галичиною намісник, який призначався Віднем. До 1914 р. включно цю посаду обіймав хтось із представників польського аристократичного середовища – графи Бадені, Голухов-

ський, Потоцький, проф. Бобжинський. Вибори у Галичині відбувалися за куріями виборців, штучне включення до Королівства Галичини і Володомерії етнічних польських земель навколо Кракова зумовлювали велику численну перевагу польських послів у Галицькому сеймі (наприклад, у 1895 р. з 150 депутатів українців було лише 14).

Погляди вчених-криміналістів юридичного факультету Львівського університету цього періоду було показано у Австрійському кримінально-процесуальному кодексі 1873 р., в підготовці якого частина з них брала участь. Цей кодекс регулював кримінальний процес на території Галичини⁷.

Головні принципи, якими керувалися розробники Кодексу, були такими: процес починався за наявності скарги; процес здійснювали лише відповідні органи від імені держави; усне провадження та гласність (відкритість для громадськості) судового процесу під час розгляду справи та в ході оскарження вироку (проте частково); визнання попереднього розслідування таємною протокольною процедурою; запровадження принципу змішаного судочинства (впровадження суду присяжних для політичних справ); державний обвинувач мав довести провину обвинуваченого; обвинуваченому гарантовано дотримання права не давати показів проти себе; винесення судового рішення на основі внутрішнього переконання суддів; висловлення думки присяжних і вирішення ними питання про наявність складу злочину; принцип остаточного здійснення судового процесу у разі винесення вироку та визнання підсудного невинним; призупинення процесу у разі неспроможності обвинуваченого брати участь у ньому⁸.

Дія кримінально-процесуального кодексу 1783 р. не поширювалася на осіб, підлеглих юрисдикції військових судів, осіб з правом «закраєвості» (дипломатичного імунітету), на в'язнів, які вчинили злочини на території місця відбування покарання, та на неповнолітніх, які не підлягали кримінальній відповідальності взагалі. До кримінального процесу також не належав розгляд справ про проступки. Найуживанішим запобіжним заходом щодо обвинуваченого був арешт, підставою для якого була підозра у скоєнні злочину. Тимчасове затримання могло тривати до 24 годин. Затримати підозрюваного можна було лише на підставі відповідного ордеру. Суд не мав права виходити за межі поданого обвинувачення. Цікаво, що покарання, на думку тогочасних криміналістів, не мало на меті виправити злочинця, а лише ізолювати його від суспільства. Найвищим видом покарання була смертна кара через повішання⁹.

Можемо побачити, що ті правила, які були запропоновані законодавцями в Австрії, мали логічну послідовність та авторитет. Адже кримінально-процесуального кодексу 1783 р. мав чіткі критерії побудови позиції захисту та обвинуваченого. Тому той досвід у кримінальному процесі мав та має підтримку навіть серед сучасних нормативно-правових актів, у тому числі кримінально-процесуального та кримінального кодексів України.

Оскільки принципами кримінального права України визнаються найбільш визначні, головні положення (засади) кримінального законодавства, які встановлені законом чи безпосередньо із нього витікають, і які мають пряму дію, пряму регулятивну функцію.

Всі принципи кримінального права можна поділити на загальні та спеціальні. Загальні принципи притаманні не тільки кримінальному праву, а й іншим галузям права. До них належать: законність, рівність громадян перед законом, невідворотність відповідальності, справедливості, гуманізму та демократизму.

Спеціальні принципи притаманні тільки кримінальному праву. Принцип законодавчого визначення злочину (*nullum crimen sine lege* – немає злочину, не передбаченого Законом). Це одне із найважливіших загальних положень (принципів) кримінального права. Воно визначається у ст. ст. 1, 2, 3 та 11 КК України. Реалізація цього принципу не залишає місця для аналогії кримінального закону, яка між іншим прямо заборонена в ч. 4 ст. 3 КК.

Принцип особистої відповідальності. Кримінальна відповідальність можлива лише за власні дії (бездіяльність). Ніхто не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності за злочин, вчинений іншою особою. Цей принцип безпосередньо витікає із змісту ч. 2 ст. 2 КК: «Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду».

Принцип винної відповідальності. Кримінальна відповідальність настає тільки при наявності вини, тобто лише в таких випадках, коли заподіяна шкода, вчинений злочин були заподіяні навмисно чи необережно (ст. 23 КК). Невинно заподіяна шкода (казус), незалежно від її тяжкості, злочином не визнається і кримінальної відповідальності не тягне.

Принцип суб'єктивної осудності. Кримінальна відповідальність ґрунтується лише на суб'єктивній осудності. Об'єктивна осудність відхиляється, оскільки вона не враховує, не припускає участі в діях свідомості та волі. Крім вини, як підґрунтя суб'єктивної сторони злочину, кримінальна відповідальність припускає, вимагає усвідомлювання винною особою всіх ознак складу злочину. Найбільш переконливо принцип суб'єктивної осудності діє при ексцесі виконавця. Співучасники не підлягають відповідальності за ті дії виконавця, які не охоплювалися їх умислом.

Принцип повної відповідальності. Повнота осудності означає вимогу поставити в провину все скоєне особою, незалежно від того, якою кількістю кримінально-правових норм воно все передбачено. Жодних меж чи обмежень така вимога не має, незалежно від того, створює воно реальну чи ідеальну сукупність злочинів. У рішеннях вищих судових органів будь-яка неповнота осудності визнається безумовною підставою для повернення кримінальної справи на додаткове слідство.

Принцип переваги пом'якшуючих відповідальність обставин. При конкуренції обтяжуючих та пом'якшуючих відповідальність обставин перевагу мають пом'якшуючі обставини вчинення злочину.

Принцип більшої караності групового злочину. За невеликим винятком всі або переважна більшість правових норм про відповідальність за навмисні злочини містять кваліфікуючу ознаку – вчинення його групою осіб або організованою групою. Можна з приводу цього зробити такий висновок – чим більше ця злочинна група та чим міцніше вона організована, тим більшої кари вона заслуговує.

Принцип повного відшкодування заподіяної злочином шкоди є здійсненням, частковою реалізацією нової концепції кримінального закону – концепції захисту, заміни караючої функції кримінального закону функцією захисту, функцією поновлення порушених прав, інтересів особи.

Принцип економії кримінально-правової репресії – це практичне визначення оптимальної, найбільш відповідної рівню економічного та культурного розвитку суспільства, межі, відокремлюючи злочин від інших діянь, межі між криміналізацією та декриміналізацією злочинів.

Принципами кримінального права визнаються найбільш визначні, головні положення (засади) кримінального законодавства, які встановлені законом чи безпосередньо із нього витікають і які мають пряму дію, пряму регулятивну функцію.

Отже, можемо зробити такі висновки. Основоположні засади, принципи, які були присутні в Австрійському кримінально-процесуальному кодексу 1873 р., кримінальному кодексі України від 5 квітня 2001 р.¹⁰, та кримінально-процесуальному кодексі України від 13 квітня 2012 р.¹¹, мали на меті допомогти з'ясувати та об'єктивно розв'язати ті завдання, що постають перед громадянами в той чи нинішній період. Якщо ще 1873 р. Австрійський кримінально-процесуальний-кодекс більше поверховий розглядав певні справи, то сьогодні ми маємо сформовану систему підходів вже більш деталізовану, але яка ґрунтується на тих підходах, які були частково запровадженні Австрійський кримінально-процесуальний-кодексом також.

¹ Кахнич В.С. Юридична освіта і наука у Львівському університеті (1661–1939) : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. С. 50; Сторінки історії Львівського університету : за матеріалами німецькомовних документів : навч.-метод. посіб. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; упоряд. : В.М. Качмар, М.С. Смолій ; відп. ред. В.Т. Сулим ; передм. Р.М. Шуст. 2-е вид., доп. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. С. 6–45.

² Finkel L. Historia Uniwersytetu Lwowskiego / Ludwik Finkel, Stanisław Starzyński. Lwów, 1894. Cz. 1. S. 168–193; Finkel L. Historia Uniwersytetu Lwowskiego / Ludwik Finkel, Stanisław Starzyński. Lwów, 1894. Cz. 2. S. 254–267; Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (1661–2016): монографія / за заг. ред. професорів В.М. Бурдіна, В.Т. Нора та І.Й. Бойка. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2016. С. 227.

³ Мельник М. Борзага Балтазар. *Encyclopedia*. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. / видав. рада : І.О. Вакарчук (голова), М.В. Лозинський (заст. голови), В.М. Шуст (заст. голови), В.М. Качмар (відп. секретар) та ін. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. Т. I : А–К. С. 232.

⁴ ДАЛО. Ф. 26. Оп. 22. Спр. 1491. Арк. 1–8.

⁵ Криль М. Гербст Едвард. *Encyclopedia*. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. / видав. рада : І.О. Вакарчук (голова), М.В. Лозинський (заст. голови), В.М. Шуст (заст. голови), В.М. Качмар (відп. секретар) та ін. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. Т. I : А–К. С. 342.

⁶ ДАЛО. Ф. 26. Оп. 22. Спр. 1491. Арк. 3–6.

⁷ Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (1661–2016): монографія / за заг. ред. професорів В.М. Бурдіна, В.Т. Нора та І.Й. Бойка. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2016. С. 239–240; Крикун М. Львівський університет австрійського періоду (1784–1918). *ЕЛУ*. –Т. 1 : А–К. С. 42–63.

⁸ Кахнич В.С. Розвиток правової науки та освіти на юридичному факультеті Львівського університету за часів Австрії та Австро-Угорщини. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2010. Вип. 50. С. 67–68.

⁹ Худоба Н. Джерела, структура та основні положення Австрійського кримінально-процесуального кодексу 1873 р. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2010. Вип. 51. С. 89–95; Кахнич В.С. Розвиток правової науки та освіти на юридичному факультеті Львівського університету за часів Австрії та Австро-Угорщини. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2010. Вип. 50. С. 66–71.

¹⁰ Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III.

¹¹ Кримінально-процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI.

References:

Kakhnych, V.S. (2016) *Yurydychna osvita i nauka u L'vivs'komu universyteti (1661–1939)*. L'viv : LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian]; Kachmar, V. M., Smolij, M. S., Sulym, V. T. & Shust, R. M. (2016) *Storinky istorii L'vivs'koho universytetu: za materialamy nimets'komovnykh dokumentiv*. L'viv : LNU im. I. Franka [in Ukrainian].

Finkel, L. & Starzyński, S. (1894) *Historia Uniwersytetu Lvovskiego*. Ch. 1. Lvów [in Polish]; Finkel, L. & Starzyński, S. (1894) *Historia Uniwersytetu Lvovskiego*. Ch. 2. Lvów [in Polish]; Burdin, V.M., Nor, V.T. & Bojko, I.J. (2016) *Yurydychnyj fakul'tet L'vivs'koho natsional'noho universytetu imeni Ivana Franka (1661–2016)*. L'viv: L'viv. nats. un-t im. I. Franka [in Ukrainian].

Mel'nyk, M. (2011) *Borzaha Bal'tazar*. *Entsytlopedia*. T. I (Vydav. rada : I.O. Vakarchuk, M.V. Lozyns'kyj, V.M. Shust, V.M. Kachmar ta in.). L'viv : LNU imeni Ivana Franka. 232 [in Ukrainian].

ДАЛО, f. 26, op. 22, spr. 1491, ark. 1-8 [in Ukrainian].

Kril', M. (2011) *Herbst Edvard*. *Entsytlopedia*. T. I. (Vydav. rada : I. O. Vakarchuk, M.V. Lozyns'kyj, V.M. Shust, V.M. Kachmar ta in.). L'viv: LNU imeni Ivana Franka. 342 [in Ukrainian].

ДАЛО f. 26, op. 22, spr. 1491, ark. 3–6 [in Ukrainian].

Burdin, V.M., Nor, V.T. & Bojko, I.J. (2016) *Yurydychnyj fakul'tet L'vivs'koho natsional'noho universytetu imeni Ivana Franka (1661–2016)*. L'viv: L'viv. nats. un-t im. I. Franka [in Ukrainian]. Krykun, M. *L'vivs'kyj universytet avstrijs'koho periodu (1784–1918)*. *ELU*. T. 1. 42–63 [in Ukrainian].

Kakhnych, V.S. (2010) *Rozvytok pravovoi nauky ta osvity na iurydychnomu fakul'teti L'vivs'koho universytetu za chasiv Avstrii ta Avstro-Uhorschyny*. *Visnyk L'vivs'koho universytetu*. Seriya iurydychna. 50. 67-68 [in Ukrainian].

Khudoba, N. (2010) Dzhherela, struktura ta osnovni polozhennia Avstrijs'koho kryminal'no-protseual'noho kodeksu 1873 r. Visnyk L'vivs'koho universytetu. Serii iurydychna. 51. 89–95 [in Ukrainian]; Kakhnych, V.S. (2010) Rozvytok pravovoi nauky ta osvity na iurydychnomu fakul'teti L'vivs'koho universytetu za chasiv Avstrii ta Avstro-Uhorschyny. Visnyk L'vivs'koho universytetu. Serii iurydychna. 50. 66–71 [in Ukrainian].

Криминальний Кодекс України, від 05.04.2001 № 2341-III [in Ukrainian].

Криминально-процесуальний кодекс України від 13.04.2012 N 4651-VI [in Ukrainian].

Резюме

Кахнич В.С. Становлення і розвитку наукових концепцій в галузі кримінального права у Львівському університеті в Австрійський період (1784–1867 рр.) та їх вплив на сучасну правову доктрину України.

У статті досліджено становлення та розвиток наукових підходів у галузі кримінального права та процесу на юридичному факультеті Львівського університету. Висвітлено досягнення відомих професорів-науковців, які зуміли заложити правові основи в галузі кримінального права та процесу в Австрії, для майбутніх поколінь. Показано їх внесок у розвиток галузі кримінального права та процесу і формування юридичного факультету Львівського університету для виховання плеяди службовців у державних установах різного типу.

Ключові слова: кримінальне право, кримінальний процес, державні службовці, юридичний факультет, Львівський університет, Австрія.

Резюме

Кахнич В.С. Становлення и развития научных концепций в области уголовного права во Львовском университете в Австрийский период (1784–1867 гг.) и их влияние на современную правовую доктрину Украины.

В статье исследовано становление и развитие научных подходов в области уголовного права и процесса на юридическом факультете Львовского университета. Освещены достижения известных профессоров-ученых, которые сумели заложить правовые основы в области уголовного права и процесса в Австрии, для будущих поколений. Показан их вклад в развитие области уголовного права и процесса и формирования юридического факультета Львовского университета для воспитания плеяды служащих в государственных учреждениях различного типа.

Ключевые слова: уголовное право, уголовный процесс, государственные служащие, юридический факультет, Львовский университет, Австрия.

Summary

Volodymyr Kakhnych. Formation and development of scientific concepts in the field of criminal law at the University of Lviv during the Austrian period (1784–1867) and their impact on the current legal doctrine of Ukraine.

The article deals with the formation and development of scientific approaches in the field of criminal law and process at the Faculty of Law of Lviv University. The achievements of well-known academic professors who have laid the foundations in the field of criminal law and process in Austria for future generations are highlighted. Their contribution to the development of the criminal law and process and the formation of the Law Faculty of Lviv University for the education of employees in government institutions of various types is shown.

In the article, the author tries to draw parallels through the prism of how society developed during the Austrian period and is developing in Ukraine today. There are shown the modern processes in the direction of European integration that are taking place in Ukraine, involving finding ways to establish the values of democracy and the rule of law in society. In this respect, legal education and science in Ukraine play an important role. Where the recognition of legal values is to carry out studies on state-legal issues and to prepare highly skilled personnel for law enforcement agencies, state apparatus and teaching staff.

In Eastern Europe, one of the most famous and ancient Ukrainian universities is the University of Lviv. The stages of development and formation of modern Ukrainian legal science and education are related to the emergence of law faculties. Therefore, the formation of the Faculty of Law of Lviv University is directly related to the European university tradition. Where the development of legal science and education has become part of the intellectual and material progress of Europe, the formation of its legal culture.

The process of formation and development of criminal law science at the University of Lviv dates back to 1784, when the Faculty of Law was identified as a separate structural unit of the University. Criminal law is taught at the department of natural law, the rights of peoples and institutions from 1784 to 1799 years. The department was then headed by Austrian professor Anthony Pflieger. The criminal law was then read by a professor who was sent from Vienna to the Faculty of Law of Lviv University and was his first dean, and later a rector in 1785–1786 and 1801–1802 – Balthasar Borzaga.

One of the most prominent researchers in criminal law at Lviv University in the first half of the nineteenth century was Maximilian Alois Fuger von Rehtborn. What he mentioned in his work was – “Does a person accused of committing a criminal offense on the Crown lands of the Austrian Empire, the right to his own protector” drew the public’s attention to the protection of human rights and fundamental freedoms. Later, some international bodies, such as the Council of Europe, adopted the Convention “On the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms” dated November 4, 1950, Ukraine ratified the Convention on July 17, 1997.

Key words: criminal law, criminal process, civil servants, law faculty, Lviv University, Austria.